II

(Akty přijaté na základě Smlouvy o ES a Smlouvy o Euratomu, jejichž uveřejnění není povinné)

ROZHODNUTÍ

KOMISE

ROZHODNUTÍ KOMISE

ze dne 25. září 2007

o opatření C 45/06 (ex NN 62/A/06), které uplatnila Francie v rámci výstavby jaderné elektrárny společností AREVA NP (ex Framatome ANP) pro Teollisuuden Voima Oy

(oznámeno pod číslem K(2007) 4323)

(Pouze francouzské znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

(2008/281/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 88 odst. 2 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této dohody,

po vyzvání zúčastněných stran, aby předložily své připomínky [1] v souladu s uvedenými články, a s ohledem na tyto připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

1. POSTUP

(1) Dopisem ze dne 11. října 2004, zaevidovaným v Komisi dne 15. října 2004, zaslala organizace Greenpeace Komisi stížnost týkající se skutečnosti, že Francouzská pojišťovna zahraničního obchodu (dále jen „Coface“) poskytla záruku na vyváženou francouzskou část služeb společnosti Framatome ANP poskytovaných finské společnosti Teollisuuden Voima Oy (dále jen „TVO“). V následujícím období byla společnost Framatome ANP přejmenována na AREVA NP [2].

(2) Komise zaevidovala tuto stížnost pod jednacím číslem CP 201/2004 dne 29. října 2004.

(3) Dopisem č.j. D/57822 ze dne 4. listopadu 2004 Komise požádala francouzské orgány o informace o této záruce. Francouzské orgány předaly tyto informace dopisem ze dne 10. prosince 2004, zaevidovaným Komisí dne 13. prosince 2004.

(4) Dopisem ze dne 14. prosince 2004, zaevidovaným v Komisi dne 16. prosince 2004, zaslala organizace European Renewable Energies Federation asbl (dále jen „EREF“) Komisi stížnost, která zpochybňuje soulad podmínek výstavby, financování a provozu nové jaderné elektrárny TVO s právem Společenství. EREF tvrdí, že kromě záruky Coface je podporou i financování poskytnuté ze strany Bayerische Landesbank (dále jen „BLB“) a AB Svensk Exportkredit (dále jen „SEK“).

(5) Komise zaevidovala aspekty státních podpor této stížnosti pod č.j. CP 238/2004 dne 21. prosince 2004. Následně Komise zpracovávala obě stížnosti společně v rámci širšího opatření, jelikož předmět stížnosti CP 238/2004 se překrývá s předmětem stížnosti CP 201/2004.

[1] Úř. věst. C 23, 1.2.2007, s.11.

[2] Pro větší srozumitelnost rozhodnutí se bude používat současný název „AREVA NP“, i když se bude hovořit o období předcházejícím změně názvu.

(6) Dopisem č.j. D/51174 ze dne 15. února 2005 požádala Komise německé orgány o informace o opatřeních, jichž se stížnosti týkaly. Německé orgány předaly tyto informace dopisem ze dne 16. března 2005, zaevidovaným v Komisi dne 17. března 2005.

(7) Dopisem č.j. D/54101 ze dne 26. května 2005 požádala Komise francouzské orgány o informace o opatřeních, jichž se stížnosti týkaly. Francouzské orgány předaly tyto informace dopisem ze dne 26. července 2005, zaevidovaným v Komisi dne 27. července 2005.

(8) Dopisem č.j. D/54366 ze dne 7. června 2005 požádala Komise finské orgány o informace o opatřeních, jichž se stížnosti týkaly. Finské orgány předaly tyto informace dopisem ze dne 8. července 2005, zaevidovaným v Komisi dne 11. července 2005.

(9) Dopisem č.j. D/54377 ze dne 8. června 2005 požádala Komise švédské orgány o informace o opatřeních, jichž se stížnosti týkaly. Švédské orgány předaly tyto informace dopisem ze dne 7. července 2005, zaevidovaným v Komisi dne 18. července 2005.

(10) Dne 2. září 2005 se konala schůzka pracovníků Komise a EREF.

(11) Dopisem ze dne 18. listopadu 2005, zaevidovaným v Komisi dne 22. listopadu 2005, poskytla organizace EREF Komisi další informace ke své stížnosti ze dne 14. prosince 2004 obsahující zejména prvky, které se týkají státních podpor v rámci stížnosti CP 238/2004.

(12) Dopisem č.j. D/59668 ze dne 9. prosince 2005 požádala Komise švédské orgány o další informace o opatřeních, jichž se stížnosti týkaly. Švédské orgány předaly tyto informace dopisem ze dne 6. dubna 2006, zaevidovaným v Komisi dne 10. dubna 2006.

(13) Dopisem č.j. D/50295 ze dne 13. ledna 2006 požádala Komise francouzské orgány o další informace o opatřeních, jichž se stížnosti týkaly. Francouzské orgány předaly tyto informace elektronickou poštou ze dne 20. února 2006, zaevidovanou v Komisi dne 21. února 2006, doplněnou elektronickou poštou ze dne 10. března 2006, zaevidovanou Komisí dne 13. března 2006.

(14) Francouzské orgány zaslaly Komisi další informace o opatřeních, jichž se stížnosti týkaly, elektronickou poštou dne 5. dubna 2006, zaevidovanou Komisí téhož dne.

(15) Dopisem ze dne 4. května 2006, zaevidovaným Komisí dne 12. května 2006 předala organizace Greenpeace Komisi další informace ke stížnosti CP 201/2004.

(16) Dne 4. července 2006 se konalo jednání pracovníků Komise, francouzských orgánů, jisté banky a společností AREVA NP a TVO. Na této schůzce předaly francouzské orgány Komisi dokumenty k opatřením, jichž se stížnosti týkaly.

(17) Dopisem ze dne 18. července 2006 zaevidovaným Komisí dne 25. července 2006 poskytla organizace EREF nové údaje ke stížnosti CP 238/2004 a upozornila Komisi, že musí v případu učinit rozhodnutí.

(18) Komise sdružila obě stížnosti pod jednacím číslem NN 62/2006 dne 7. září 2006. Dne 20. září 2006 rozdělila případ na dva ([3]) dílčí případy, a to NN 62/A/2006 a NN 62/B/2006. Věc NN 62/A/2006 pokrývá aspekty stížností, které se vztahují na záruku Coface. Věc NN 62/B/2006 pokrývá aspekty stížnosti CP 238/2004 týkající se úvěrové facility, na níž se BLB podílí, a dvoustranné půjčky, kterou poskytla společnost SEK (stížnost CP 201/2004 se těchto aspektů netýká).

(19) Dne 24. října 2006 Komise učinila rozhodnutí v obou případech. Na jedné straně Komise v prvním rozhodnutí ([4]) učinila závěr, že opatření v rámci věci NN 62/B/2006 podporami nejsou. Na druhé straně Komise informovala Francii o svém rozhodnutí zahájit řízení dle čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES proti zárukám, které poskytla společnost Coface, a věc NN 62/A/2006 byla přečíslována na C 45/2006. Toto opatření je předmětem stávajícího rozhodnutí, jež uzavírá formální vyšetřovací řízení C 45/2006.

([3]) Toto rozdělení se ukázalo jako nezbytné vzhledem k tomu, že část opatření se týkala Francie, zatímco ostatní se týkala Německa a Švédska. Byly ovšem poskytnuty důvěrné informace, zejména k francouzské části spisu, a ty nebylo možno předat ostatním členským státům. Kromě toho byla Komise ve stavu zaujmout konečné stanovisko k německé a švédské části spisu po předběžném šetření, zatímco k francouzské části spisu bylo nezbytné zahájit formální vyšetřovací řízení.

([4]) K(2006) 4963 v konečném znění (Úř. věst. C 23, 1.2.2007, s. 5).

(20) Dopisem ze dne 14. listopadu 2006 zaevidovaným Komisí dne 16. listopadu 2006 požádaly francouzské orgány Komisi o prodloužení lhůty pro předložení připomínek. Dopisem ze dne 30. listopadu Komise tuto dodatečnou lhůtu udělila. Francouzské orgány předložily připomínky dopisem ze dne 22. prosince 2006 zaevidovaným Komisí dne 4. ledna 2007.

(21) Rozhodnutí Komise zahájit vyšetřovací řízení bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ([5]) dne 1. února 2007. Komise vyzvala zúčastněné strany, aby k předmětnému opatření předložily své připomínky. Komise obdržela připomínky v této věci od deseti třetích zúčastněných stran. Francii je předala dopisem č.j. D/51341 ze dne 23. března 2007 a dala jí tak možnost se k nim vyjádřit. Po vyžádání prodloužené lhůty francouzské orgány předaly své vyjádření dopisem ze dne 11. května 2007 zaevidovaným dne 14. května 2007.

2. **POPIS**

2.1 **Projekt Olkiluoto 3**

(22) V současné době má Finsko čtyři jaderné reaktory. Dva z nich, jež jsou majetkem společnosti Fortum, se nacházejí v Loviise. Další dva se nacházejí v Olkiluotu a patří společnosti TVO.

(23) TVO je nezisková společnost a předmětem jejího podnikání je dodávat elektřinu svým akcionářům za výrobní náklady. Kapitál TVO je rozdělen do několika tranší, z nichž každá odpovídá některé elektrárně nebo některé elektrárenské skupině. Vlastnictví podílu na kapitálové tranši TVO opravňuje k nákupu ekvivalentního dílu výroby příslušných elektráren za výrobní náklady.

(24) Akcionáři TVO jsou hlavně energetické a průmyslové podniky, které jsou velkoodběrateli elektřiny.

(25) Společnost TVO, jež je vlastníkem již dvou jaderných reaktorů, podílu v uhelné elektrárně a větrné elektrárny, v současné době zadala výstavbu třetího jaderného reaktoru v areálu Olkiluoto. Tento reaktor je známý pod názvem „Olkiluoto 3“.

(26) Subjektem odpovídajícím za výstavbu reaktoru Olkiluoto 3 je konsorcium sdružující společnosti Siemens a AREVA NP, která je sama dceřinou firmou společností AREVA a Siemens, jež jsou příslušně vlastníky 66 % a 34 % kapitálu. Společnost TVO vybrala konsorcium k provedení projektu po zadávacím řízení vypsaném v září 2002. Dne 15. října 2003 společnost TVO oznámila konsorciu AREVA NP/Siemens, že je „*preferred bidder*“, doslova „preferovaným předkladatelem“. Smlouva o výstavbě byla podepsána dne 18. prosince 2003. Podle informací, které byly Komisi poskytnuty, se kromě vybraného konsorcia údajně zúčastnily nabídkového řízení rovněž podniky […] (*).

(27) Reaktor Olkiluoto 3 bude prvním reaktorem nové generace reaktorů *European Pressurised Water Reactor* (dále jen „EPR“). Jeho kapacita by měla být 1 600 MW. Původní harmonogram počítal, že reaktor bude uveden do provozu v roce 2009. Jelikož ve výstavbě elektrárny došlo ke zpoždění, v současné době se její uvedení do provozu předpokládá koncem roku 2010/začátkem roku 2011.

2.2 **Financování**

(28) TVO používá k financování projektu Olkiluoto 3, jehož celkové náklady představují více než tři miliardy eur, několik zdrojů.

(29) Akcionáři TVO se především zavázali k navýšení kapitálu (vlastního kapitálu) TVO v částce představující kolem [15–30] % nákladů projektu, a to vytvořením zvláštní tranše akcií pro nový reaktor. Dále akcionáři poskytnou podřízenou půjčku v částce představující [0–15] % celkových nákladů. Kromě těchto finančních prostředků, které poskytli akcionáři k datu podpisu investiční smlouvy v prosinci 2003, uzavřela společnost TVO úvěrovou facilitu se syndikátem mezinárodních bank a řadu dvoustranných půjček. Dále byla větší část tohoto dluhového financování refinancována prostřednictvím půjčky zajištěné pojišťovnou Coface a uzavřené v březnu 2004, nové úvěrové facility uzavřené v červnu 2005 a nových dvoustranných půjček.

2.2.1 *Úvěrová facilita*

(30) Jde o facilitu ve výši 1,35 miliardy eur (dále jen „úvěrová facilita“).

(31) Tuto úvěrovou facilitu poskytl TVO bankovní syndikát, v němž byly takzvanými „*Mandated Lead Arrangers*“ společnosti BLB, BNP Paribas, JP Morgan, Nordea a Svenska Handelsbanken. Dopisem ze dne 11. listopadu 2003 se těchto pět *Mandated Lead Arrangers* zavázalo, že v případě potřeby každý z nich poskytne 500 milionů EUR, tj. celkově 2,5 miliardy EUR. V průběhu procesu sdružování se na facilitě podílely i jiné banky. Tuto facilitu podepsalo dne 17. prosince 2003 dvanáct bank, které se na ní podílely za identických podmínek.

([5]) Viz poznámka pod čarou č. 1.

(*) Informace, na které se vztahuje obchodní tajemství.

(32) Úvěrová facilita uzavřená dne 17. prosince 2003 obsahuje dvě tranše, příslušně na 5 a 7 let. Je úročena variabilní úrokovou sazbou indexovanou dle indexu EURIBOR. Pětiletá tranše je honorována („spread“) ve výši […] procentních bodů (bps) nad index EURIBOR za první tři roky. Spread přechází na […] bps („*step up*“) na léta […]. Sedmiletá tranše nabízí spread ve výši […] bps za první tři roky, pak *step up* ve výši […] bps na léta […] a […] bps na léta […]. Půjčka není jištěna z veřejných prostředků.

(33) Smlouva mezi TVO a bankami podepsaná dne 17. prosince 2003 se původně týkala celkové výše 1,95 miliardy EUR. V březnu 2004 byla tato částka snížena na 1,35 miliardy EUR, jelikož TVO byla poskytnuta půjčka jištěná společností Coface, která je popsána v oddíle 2.2.2.

(34) V červnu 2005 navíc k ostatním zdrojům financování společnost TVO využila příznivějších tržních podmínek a uzavřela novou úvěrovou facilitu ve výši 1,6 miliardy EUR. Za tuto sedmiletou facilitu bude totiž TVO hradit pouze průměrnou odměnu […] bps nad index EURIBOR. Jelikož své první výlohy související s projektem Olkiluoto 3 společnost TVO pokryla díky jiným zdrojům financování popsaným v tomto oddíle, a zejména díky prostředkům, které poskytli akcionáři, nemusela nakonec nikdy využít úvěrovou facilitu uzavřenou v prosinci 2003 a vypověděla ji.

(35) Dne 11. června 2004 Komise vydala kladné vyjádření v souladu s článkem 43 Smlouvy o Euratomu, v němž učinila závěr, že předmětný průmyslový projekt „přispívá ke zlepšení bezpečnosti a rozmanitosti energetických dodávek jak na místní, tak i na evropské úrovni“ a že „všechny aspekty této investice odpovídají cílům Smlouvy o Euratomu“.

2.2.2 *Půjčka zajištěná společností Coface*

(36) Jde o úvěrovou facilitu (dále jen „zajištěná půjčka“, přičemž slovo „půjčka“ bylo zvoleno, aby se vyloučila záměna s úvěrovou facilitou uvedenou v oddíle 2.2.1.) ve výši 570 milionů EUR, kterou poskytli titíž *Mandated Lead Arrangers*, kteří jsou uvedeni v bodě 31, s výjimkou banky […].

(37) TVO bude jistinu půjčky postupně čerpat po dobu 5 let, přičemž postupně vypůjčované částky budou odpovídat platbám, které TVO bude dlužit AREVA NP. Splácení půjčky se bude provádět na jistinu konstantními pololetními splátkami. Začne 6 měsíců po posledním čerpání a rozvrství se na 12 let. Průměrná doba půjčky vypočítaná francouzskými orgány je 8,92 roku.

(38) Úročení bank je variabilní a indexuje se dle indexu EURIBOR. Půjčka nabízí bankám nad tento ukazatel odměnu ve výši […] bps.

(39) Půjčka je předmětem zajištění, které poskytla společnost Coface v rámci své činnosti pojistné a úvěrové vývozní agentury na účet francouzského státu. Pojištění bylo uzavřeno bankami a pojištěnými stranami jsou banky. Z tohoto titulu Coface zajišťuje 95 % výše půjčky. Za poskytnutí této záruky Coface požaduje paušální pojistné ve výši [2,5–3,5] % za každou platbu, a tedy celková částka pojistného dlužná agentuře Coface představuje [14,25–19,95] mil. EUR. Toto pojistné je požadováno od bank, které je pak fakturují společnosti TVO nad rámec úrokové míry uvedené v bodě 38.

(40) Záruční a úvěrová komise zahraničního obchodu, která byla pověřena rozhodnout o poskytnutí tohoto zajištění, vydala kladné rozhodnutí dne 17. listopadu 2003. Společnost Coface vydala záruční příslib dne 1. prosince 2003. Zajištěná půjčka byla uzavřena dne 25. března 2004.

(41) Francie oznámila tuto záruku účastníkům Ujednání o pravidlech pro státem podporované vývozní úvěry, které bylo sjednáno na úrovni OECD (dále jen „ujednání OECD“) dne 20. listopadu 2003. Nutno zdůraznit, že předmětná operace nebyla zpochybněna žádným z účastníků ujednání OECD.

2.2.3 *Dvoustranné půjčky*

(42) Nad rámec úvěrové facility při rozhodování o investici společnost TVO rovněž uzavřela dvoustranné půjčky s různými dalšími finančními ústavy v celkové výši […] mil. EUR. Jedna z těchto dvoustranných půjček byla uzavřena se SEK v celkové výši 100 mil. EUR (viz rozhodnutí ve věci NN 62/B/2006).

2.2.4 *Shrnutí způsobů financování a chronologie událostí*

(43) V následující tabulce se uvádí rozpis jednotlivých zdrojů financování projektu Olkiluoto 3 k 25. březnu 2004.

Tabulka 1

Rozpis financování projektu Olkiluoto 3 (k 25. březnu 2004)

Zdroj financování	Částka (v eurech)	Podíl na celkových nákladech projektu
Navýšení kapitálu TVO	[…] milionů	[15–30] %
Podřízená půjčka akcionářů	[…] milionů	[0–15] %
Úvěrová facilita	1,35 miliardy	kolem 42 %
Zajištěná půjčka Coface	570 milionů	kolem 18 %
Dvoustranné půjčky	[…] milionů	[15–30] %
Celkem	> 3 miliardy	100 %

(44) V další tabulce se popisuje časová posloupnost událostí.

Tabulka 2

Kalendář projektu (hlavní etapy 2002–2004)

Datum	Událost
Před zářím 2002	TVO vybírá pro elektrárnu jaderný reaktor (proces získávání příslušných povolení)
Září 2002	Vypsání zadávacího řízení (kritéria hodnocení nabídek, která jsou vyložena v dokumentech zadávacího řízení, nezahrnují příspěvek předkladatelů k financování)
Březen 2003	TVO přijímá nabídky a začíná s jejich hodnocením
Květen–červen 2003	Souběžně s procesem hodnocení nabídek a nezávisle na něm TVO žádá, aby předkladatelé poskytli údaje o možnosti získat jako alternativní zdroj financování vývozní úvěr
Srpen–září 2003	TVO vypisuje zadávací řízení pro banky pro realizaci sdruženého úvěru ve výši 2,5 miliardy EUR
15. října 2003	Konsorciu AREVA NP/Siemens je sděleno, že je pro TVO *„preferred bidder“*

Datum	Událost
11. listopadu 2003	Závazek pěti bank, že poskytnou až 2,5 miliardy EUR
1. prosince 2003	Po kladném rozhodnutí záruční a úvěrové komise zahraničního obchodu ze dne 17. listopadu 2003 Coface vydává záruční příslib adresovaný společnosti AREVA NP na vývozní úvěr ve výši 570 mil. EUR.
17. prosince 2003	Podpis sdružené úvěrové facility (bez zajištění Coface) na 1,95 miliardy EUR umožňující pokrýt spolu s přínosem akcionářů a jinými dvoustrannými půjčkami veškeré potřeby financování
18. prosince 2003	Podpis komerční smlouvy mezi TVO a konsorciem AREVA NP/Siemens na výstavbu jaderné elektrárny
Konec prosince 2003–leden 2004	TVO zahajuje jednání s bankami o podmínkách a náležitostech vývozního úvěru
4. února 2004	TVO a banky stanovují náležitosti a podmínky vývozního úvěru (zejména bankovní spread)
25. března 2004	Podpis půjčky, kterou zajišťuje Coface, ve výši 570 mil. EUR a následné snížení sdružené úvěrové facility na 1,35 miliardy EUR

3. **DŮVODY, KTERÉ VEDLY K ZAHÁJENÍ VYŠETŘOVACÍHO ŘÍZENÍ**

(45) Ve svém rozhodnutí ze dne 24. října 2006 Komise nejdříve analyzuje, zda opatření představuje podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES. Za tím účelem rozhodnutí posuzuje, zda z něj vyplývá zvýhodnění, či ne. Komise poznamenává, že pojistné ve výši [2,5–3,5] %, které požaduje Coface, nelze přímo srovnávat s některým tržním ukazatelem vzhledem k tomu, že žádný pojišťovatel zjevně tento typ finančního produktu nenabízí. Nicméně vzhledem k tomu, že záruka z veřejných prostředků se týká půjčky, se jeví možným srovnávat celkové náklady na zajištění půjčky – definované jako souhrn vyplacených úroků a pojistného – s náklady, které by vypůjčovatel musel hradit, kdyby veřejnou záruku neměl. Na základě srovnání celkových nákladů zajištěné půjčky s náklady úvěrové facility popsané v oddíle 2.2.1, které se pokládají za tržní sazbu, Komise dospěla k předběžnému závěru, že zajištěná půjčka zjevně nesnížila finanční náklady, které by vypůjčovatel musel normálně nést. Jeví se tedy, že pro TVO zvýhodnění neplynulo. Přesto Komise poznamenává, že tento závěr je založen na jistém počtu předpokladů. Proto v tomto stadiu nemohla vyloučit každou možnost, že by opatření představovalo podporu, a rozhodla se umožnit Francii a zúčastněným stranám, aby připomínkovaly použitou metodiku a předpoklady, na nichž Komise založila svou analýzu zvýhodnění.

(46) Co se týče slučitelnosti případné podpory, Komise poznamenává, že svědčí-li některé prvky ve prospěch slučitelnosti na základě čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES, jiné zase zjevně vypovídají o opaku. Slučitelnost případné podpory proto nelze prohlásit *a priori*.

(47) Vzhledem k tomu, že nelze vyloučit, že dané opatření představuje podporu a že pokud by tomu tak bylo, není jisté, zda by byla slučitelná, Komise rozhodla, že zahájí formální vyšetřovací řízení.

4. **PŘIPOMÍNKY ZÚČASTNĚNÝCH STRAN**

(48) Společnost TVO předala Komisi své připomínky dopisem ze dne 2. ledna 2007. TVO uvádí, že rozhodnutí o zahájení vyšetřovacího řízení obsahuje řadu faktických chyb, a navrhuje nápravu. Domnívá se rovněž, že některá hodnocení Komise se zakládají jedině na některých hypotetických předpokladech a jsou spekulativní. Pokud jde o existenci zvýhodnění, TVO uvádí, a v tom je zajedno s předběžnou analýzou Komise, že půjčka zajištěná agenturou Coface byla dražší než úvěrová facilita i než jiné zdroje financování, které byly v té době k dispozici. Společnost TVO si přesto zvolila zajištěnou půjčku,

protože byla dlouhodobější a protože snižovala částky zapůjčené bankami, a tím vyhradila nevypůjčené částky pro příští potřeby financování ([6]). Proto je TVO toho názoru, že Komise by měla učinit závěr, že zajištění není státní podporou ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES.

(49) Organizace Greenpeace, která byla prvním stěžovatelem stojícím u zrodu zahájení tohoto řízení (viz oddíl 1 stávajícího rozhodnutí), předala své připomínky dopisem ze dne 1. března 2007. Greenpeace připomíná, že státní podpory vývozu v rámci Společenství byly vždy zakázány, a proto je toho názoru, že Komise by měla přijmout záporné rozhodnutí, pokud jde o toto opatření, a vyžadovat vrácení podpory. Dopis Greenpeace neobsahuje žádný komentář ohledně předběžné analýzy existence zvýhodnění, která byla uvedena v rozhodnutí o zahájení vyšetřovacího řízení.

(50) Organizace EREF, která byla druhým stěžovatelem stojícím u zrodu zahájení tohoto řízení (viz oddíl 1 stávajícího rozhodnutí), rovněž předala své připomínky Komisi dopisem ze dne 1. března 2007. Pro EREF je evidentní, že poskytnutí záruky na vývoz v rámci obchodování uvnitř Společenství představuje protiprávní státní podporu. EREF se odvolává na argumentaci vyloženou ve svém dopise ze dne 18. listopadu 2005 a žádá, aby byl přiložen ke spisu stávajícího řízení.

(51) Podle EREF je zásah Coface do financování projektu silným signálem, který dává soukromým bankám podnět, aby se angažovaly ve financování projektu. EREF je totiž toho názoru, že záruka Coface snižuje riziko pro banky zapojené do financování projektu a snižuje vlastní prostředky mobilizované bankami v rámci předmětných půjček. Záruka Coface snižuje rizika, které na sebe banky berou, a tím je údajně přesvědčuje, aby TVO poskytovaly půjčky se sníženou sazbou. Zvýhodnění plynoucí ze záruky je proto údajně širší. EREF je toho názoru, že struktura financování projektu by se mohla zhroutit, kdyby Coface měla svou záruku vzít zpět. EREF žádá Komisi, aby prozkoumala všechny smluvní vztahy mezi stranami i vyjednávací proces, který v tyto smlouvy vyústil.

(52) S výjimkou obecných úvah shrnutých v 51. bodě odůvodnění dopis EREF neobsahuje komentář týkající se předběžné analýzy existence zvýhodnění, která byla vyložena v rozhodnutí o zahájení vyšetřovacího řízení.

(53) Kromě tří dopisů s připomínkami uvedenými v bodech 48, 49 a 50 Komise obdržela rovněž připomínky od šesti členských států – Nizozemska, Švédska, Finska, České republiky, Rakouska a Německa – a od předsedy pracovní skupiny „Vývozní úvěry“ ([7]), která byla ustavena při Radě. Tyto členské státy nemají připomínky ke specifikům případu, ale vytýkají Komisi, že zahájila řízení stanovené v čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES kvůli vývoznímu úvěru, a přitom je toho názoru, že není vyloučeno, že toto opatření představuje neslučitelnou státní podporu. Tyto členské státy jsou totiž toho názoru, že vývozní úvěry se řídí Ujednáním OECD, které bylo rovněž zařazeno do práva Společenství. Tím, že Komise podřídila vývozní úvěr řízení ve věci státních podpor dle článku 88 Smlouvy o ES, vytváří velkou právní nejistotu a mohla by oslabit postavení evropských vývozců oproti jejich zahraničním soutěžitelům.

5. **KOMENTÁŘE FRANCIE**

(54) Francouzské orgány nejdříve připomínají charakteristické vlastnosti a hlavní etapy projektu, zejména pokud jde o financování projektu a průběh zadávacího řízení.

(55) Co se týče hodnocení předmětného opatření, francouzské orgány v první řadě tvrdí, že opatření nelze kvalifikovat jako podporu. Tvrdí zejména, že opatření nepřináší žádné zvýhodnění. Podle francouzských orgánů byla záruka Coface poskytnuta za tržních podmínek. Francouzské orgány se vyjadřují k metodice, kterou Komise zvolila ve svém rozhodnutí o zahájení řízení. Jsou toho názoru, že jde o metodiku, *„kterou běžně používají banky“*, a poznamenávají, že umožňuje učinit závěr o shodě pojistného s tržními sazbami. Francouzské orgány uvádějí, že tuto metodu lze užitečně doplnit a ověřit použitím složitější metody hodnocení finančních aktiv, kterou nazývají „srovnávací metodou hodnot úvěrů“. Na základě této druhé metody učinily francouzské orgány závěr, že banka by udělila vyšší hodnotu zajištěné půjčce než úvěrové facilitě, tj. že by ji považovala za výnosnější. Tím vlastně říkají, že úvěr zajištěný agenturou Coface neposkytuje zvýhodnění žádné straně projektu formou snížení finančních nákladů. Francouzské orgány rovněž prosazují, že předmětné opatření nelze kvalifikovat jako státní podporu, jelikož neovlivňuje ani hospodářskou soutěž, ani obchodování mezi členskými státy.

([6]) Znění v původním jazyce je následující: „TVO selected the facility on the basis that it had slightly longer maturity profile and it saved some room from banks for future financing needs.“

([7]) Předsedající pracovní skupiny, jímž je v současnosti Německo, upřesňuje, že Spojené království nepodporuje všechny předložené připomínky.

(56) Dále je Francie toho názoru, že pokud by dané opatření mělo představovat podporu, byla by slučitelná se společným trhem. Jednak by byla slučitelná na základě čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES, jelikož sleduje oprávněný cíl a neovlivňuje vzájemný obchod v míře odporující společným zájmům. A na druhé straně by byla slučitelná na základě čl. 87 odst. 3 písm. b) Smlouvy o ES.

(57) A nakonec jako vedlejší věc Francie uvádí různé překážky pro vrácení. V tomto ohledu uvádí zejména zásadu oprávněného očekávání. Podle Francie je totiž Komise tradičně neaktivní ve věci střednědobých nebo dlouhodobých vývozních úvěrů. Mimoto je dané opatření slučitelné s ustanoveními ujednání OECD. V těchto posledních bodech se analýza Francie přibližuje k připomínkám předloženým ostatními členskými státy, které jsou uvedeny v bodě 53.

6. **HODNOCENÍ OPATŘENÍ**

(58) Pro zhodnocení opatření, které Francie realizovala v březnu 2004, musí Komise především stanovit, zda toto opatření představuje státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES. V tomto ohledu Komise připomíná, že vývozní úvěr nebo záruka spojená s takovým úvěrem může - zejména pokud souvisí s transakcí mezi členskými státy - představovat státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES. Ujednání OECD nemá ten účinek, že by se automaticky vyloučila možnost, že takové opatření představuje státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES ([8]).

(59) Ve svém rozhodnutí o zahájení řízení Komise uvádí, že na základě původní analýzy opatření zřejmě nepředstavuje podporu, a to především proto, že příjemci zjevně neposkytuje žádné zvýhodnění. Proto je zapotřebí ověřit, zda nové prvky tuto předběžnou analýzu mohou zpochybnit.

6.1 **Kvalifikace státní podpory: zvýhodnění**

6.1.1 *Úvodem*

(60) Ve svém rozhodnutí o zahájení řízení Komise poznamenává, že příslušné opatření je záruka na půjčku, kterou TVO poskytly banky. V tomto rozhodnutí Komise hypotézu zvýhodnění bank zamítla. Toto hodnocení stranami, které Komisi předložily komentáře v rámci tohoto řízení, zpochybněno nebylo. Ve stávajícím rozhodnutí se tedy Komise omezí na ověření skutečnosti, zda je zvýhodněn vypůjčovatel TVO a jeho dodavatel, AREVA NP. Pokud jde o posledně zmíněného, rozhodnutí o zahájení řízení uvádí, že v tomto stadiu není vyloučeno, že Francie podřídila poskytnutí své záruky společnosti TVO tomu, že uzavře smlouvu s AREVA NP. Pokud by tomu tak bylo, Francie by poskytla výhodu společnosti TVO s podmínkou, že AREVA NP bude vybrána jako dodavatel. Tato společnost by tedy také těžila z tohoto opatření. Z toho vyplývá, že existence výhody pro TVO je nezbytnou předběžnou podmínkou pro existenci výhody pro AREVA NP. Ve stávajícím rozhodnutí tedy Komise nejprve ověří existenci výhody pro TVO.

(61) Výhodou, kterou by vypůjčovatel jako TVO mohl získat ze záruky půjčky z veřejných prostředků, je snížení jeho finančních nákladů. Proto je ke zjištění toho, zda veřejná záruka poskytne nebo neposkytne výhodu vypůjčovateli, zapotřebí zjistit, jaké finanční náklady by musel vynaložit, kdyby se obrátil na trh bankovních půjček, aniž by měl veřejnou intervenci, a porovnat tuto částku s náklady, jež vynaložil po veřejné intervenci. Je rovněž nutné poznamenat, že některé podniky nemají vůbec přístup na kapitálový trh a dosáhnou ho pouze díky veřejné intervenci. V takovém případě může být výhoda vyplývající z veřejné intervence ještě větší. V tomto kontextu a vzhledem k tomu, že EREF zpochybňuje přístup TVO na trh bankovních půjček v době uváděných skutečností, Komise před analýzou případného snížení finančních nákladů ověří, zda TVO měla přístup na kapitálový trh a zda byl tento přístup dostatečný na financování celého projektu Olkiluoto 3.

6.1.2 *Analýza přístupu na trh bankovních půjček*

(62) V oddíle 2 stávajícího rozhodnutí Komise analyzovala jednotlivé etapy projektu Olkiluoto 3 a jeho financování. Z této analýzy vyplývá, že zajištěná půjčka byla formálně poskytnuta v březnu 2004. Nicméně můžeme zaznamenat, že Coface vydala příslib ručení již 1. prosince 2003. Ten byl zajištěn rozhodnutím záruční a úvěrové komise zahraničního obchodu ze 17. listopadu 2003. Jenže již 11. listopadu 2003 se pět bank formálně zavázalo, že poskytnou TVO až 2,5 miliardy EUR, což představovalo půjčku v dostatečné výši na zajištění financování projektu. Z informací poskytnutých francouzskými orgány vyplývá, že ještě před intervencí francouzské vlády byl přístup TVO na finanční trhy dostačující na financování celého projektu.

(63) A navíc, Komise poznamenává, že TVO se těšila vysokému hodnocení („*investment grade*“) velké ratingové agentury, když realizovala jednotlivé druhy financování týkající se projektu Olkiluoto 3. Takový rating normálně zajistí snadný přístup na trh bankovních půjček a dovoluje vyloučit, že by TVO měla být považována za podnik v nesnázích.

([8]) Ujednání OECD přesto však může v některých případech představovat významný prvek, k němuž je nutno přihlížet při analýze slučitelnosti takového opatření na základě čl. 87 odst. 3 Smlouvy o ES.

(64) A konečně Komise připomíná, že výše zajištěné půjčky – 570 mil. EUR – je omezená ve srovnání s celkovým získaným kapitálem – více než 3 miliardy EUR. Proto i po intervenci Coface je velká většina projektu i nadále financována trhem. A navíc, co se týče výše zajištěné půjčky, Komise připomíná, že již 11. listopadu 2003 se pět bank zavázalo, že poskytnou až 2,5 miliardy EUR, tj. až 500 mil. EUR na jednu banku. Riziko, které na sebe vzal francouzský stát, je tedy srovnatelné s rizikem, které byly ochotny na sebe vzít soukromé banky. Proto účast francouzského státu na financování projektu nevedla o nic více k diverzifikaci zdrojů financování či snížení rizik převzatých ostatními bankami, než jako kdyby se na financování projektu podílela další banka.

(65) Na základě dostupných informací učinila Komise závěr, že již před jakýmkoliv zásahem ze státních prostředků měla TVO dostatečný přístup na finanční trhy. Na rozdíl od tvrzení EREF neměla francouzská vláda úlohu „předchůdce" investorů a poskytla svou záruku až v okamžiku, kdy bylo financování celého projektu již zajištěno. A navíc, i kdyby francouzský stát sehrál úlohu předchůdce, jeho intervence se ve srovnání se všemi prostředky nezbytnými na financování projektu týkala jen omezené částky, tudíž nedostatečné na to, aby měla ten účinek, že by přitáhla soukromé investory. Za těchto okolností Komise rovněž učinila závěr, že lze rozumně vyloučit možnost zmiňovanou EREF, podle které by se celé financování projektu zhroutilo, kdyby Coface svou záruku vzala zpět.

6.1.3 *Analýza, zda se pro TVO snížily finanční náklady*

(66) Vzhledem ke zjištění, že na rozdíl od tvrzení EREF měla TVO dostatečný přístup ke kapitálovému trhu, je nutno analyzovat, zda úroveň pojistného požadovaného francouzským státem vedla nebo nevedla ke snížení finančních nákladů, které by TVO musela vynaložit v případě neexistence veřejné intervence.

(67) V rozhodnutí o zahájení vyšetřovacího řízení Komise uvádí, že žádný pojišťovatel či finanční instituce v současné době nenabízí přesně takový druh zajištění, jaký v daném případě nabídla Coface, tj. zajištění pro případ dlouhodobého neplacení TVO. Skutečnost, že současný trh takový druh pojištění nenabízí, potvrdily francouzské orgány a stěžovatelé jí nepopírají. Tuto skutečnost nepopírá ani sdělení Komise členským státům učiněné v souladu s čl. 93 odst. 1 Smlouvy týkající se provádění článku 92 a článku 93 Smlouvy u krátkodobých záruk vývozních úvěrů ([9]), podle kterého sice existuje trh krátkodobých záruk vývozních úvěrů, avšak u střednědobých a dlouhodobých záruk tomu tak vždy není. Proto nelze srovnávat pojistné požadované francouzskými orgány přímo s tržní cenou.

(68) Skutečnost, že pro toto zajištění neexistuje trh, nemá automatický důsledek co se týče plynutí zvýhodnění. Vzhledem k tomu totiž, že posuzované opatření představuje zajištění půjčky, by si TVO při neexistenci veřejné intervence musela opatřit finance nezajištěnou půjčkou. Pro stanovení zvýhodnění je tedy nutno ověřit, zda TVO dosáhla snížení nákladů na financování, a to prostřednictvím srovnání celkových nákladů na zajištěnou půjčku (úroková sazba požadovaná bankami navýšená o pojistné) s úročením, které by požadovaly soukromé banky za podobnou půjčku při neexistenci veřejné záruky.

(69) Komise připomíná, že kromě zajištěné půjčky TVO použila v rámci současného projektu bankovní financování formou úvěrové facility. Je tedy nutno analyzovat, zda úročení požadované bankami v rámci úvěrové facility dává spolehlivý údaj o úročení, které by bylo požadováno soukromými bankami pro poskytnutí podobné půjčky jako je zajištěná půjčka v případě neexistence veřejné záruky.

(70) EREF popírá, že by úročení úvěrové facility představovalo dobrý odhad tržního úročení, které by požadovaly banky, kdyby nebyla veřejná záruka. Za prvé se EREF domnívá, že intervence BLB do úvěrové facility představuje podporu a že příznivě ovlivnila podmínky, za kterých byla facilita TVO poskytnuta. Komise poznamenává, že ve svém rozhodnutí v případě NN 62/B/2006 ([10]) zamítla

([9]) Úř. věst. C 281, 17.9.1997, s. 4. Sdělení naposledy pozměněné sdělením Komise členským státům, kterým se mění sdělení vydané v souladu s čl. 93 odst. 1 Smlouvy ve věci provádění článků 92 a 93 Smlouvy při krátkodobém zajištění vývozních úvěrů (Úř. věst. C 325, 22.12.2005, s. 22).

([10]) EREF podala odvolání proti rozhodnutí Komise K(2006) 4963 v konečném znění ve věci NN 62/B/2006 u Soudu prvního stupně Evropských společenství. Soud tomuto odvolání udělil jednací číslo T-94/07.

hypotézu, že intervence BLB by mohla představovat podporu. Toto první tvrzení stěžovatele tedy odmítá. Za druhé je EREF toho názoru, že poskytnutí záruky Coface snižuje riziko úvěrové facility, a proto podnítilo banky k jejímu poskytnutí za příznivějších podmínek než půjčka nezaopatřená veřejnou zárukou. V tomto bodě Komise poznamenává, že EREF neuvádí, jakým přesným mechanizmem by záruka Coface snižovala riziko úvěrové facility. Komise analyzovala financování projektu Olkiluoto 3 do detailu. Zatímco je evidentní, že záruka Coface snižuje riziko zajištěné půjčky pro banky, které ji poskytují, a proto snižuje úrokovou míru, kterou požadují za zajištěnou půjčku, Komise nezjistila žádný mechanismus nebo smlouvu, prostřednictvím které by záruka Coface snižovala riziko úvěrové facility. Je tedy nutno stanovit, že záruka Coface nikterak nepokrývá úvěrovou facilitu. Proto Komise odmítá tvrzení stěžovatele, že záruka Coface snižuje riziko úvěrové facility.

(71) Komise nezjistila jiné prvky, které by umožnily učinit závěr, že úročení úvěrové facility nepředstavuje platný ukazatel úročení, které by soukromé banky požadovaly za podobnou půjčku jako je zajištěná půjčka v případě neposkytnutí veřejné záruky. V tomto ohledu Komise poznamenává, že zajištěná půjčka není podřízenou půjčkou, tj. půjčkou, jejíž splacení by bylo podřízeno předběžnému splacení úvěrové facility. Zajištěná půjčka má totiž stejnou důležitost jako úvěrová facilita. Komise rovněž zjišťuje, že pro úvěrovou facilitu neplynou privilegia nebo zástavy, které by ji odlišovaly od zajištěné půjčky ([11]).

(72) Vzhledem k těmto zjištěním Komise učinila závěr, že úročení úvěrové facility představuje platný ukazatel úročení, které by soukromé banky požadovaly za podobnou půjčku, jako je zajištěná půjčka v případě neposkytnutí veřejné záruky.

(73) Komise již srovnávala celkové náklady na zajištěnou půjčku s náklady úvěrové facility v bodech 59 a 63 rozhodnutí o zahájení vyšetřovacího řízení. Toto srovnání se zakládá na průměrné době trvání zajištěné půjčky. Úroková sazba ([12]), která by převládala pro takovou dobu trvání, je vypočtena s pomocí lineární extrapolace úročení úvěrové facility. Toto srovnání odhalilo, že celkové náklady – úroková sazba požadovaná bankami navýšená o pojistné požadované agenturou Coface – zajištěné půjčky nejsou nižší než úroková sazba požadovaná bankami za úvěrovou facilitu.

([11]) Ani jedna půjčka nemá zvláštní zástavy („securities“). Obě předpokládají „negative pledge“ TVO.

([12]) Vzhledem k tomu, že jak zajištěná půjčka, tak i úvěrová facilita jsou půjčkami s variabilním úročením, se srovnání zakládá na marži (ve finančnictví „spread“) nad sazbu EURIBOR, a nikoliv na absolutních úrokových sazbách, které jsou ostatně neznámé, jelikož se budou určovat až v budoucnu.

(74) Komise poznamenává, že francouzské orgány jsou toho názoru, že srovnávací metoda vysvětlená v bodech 59 a 63 rozhodnutí o zahájení řízení je platná, avšak stěžovatelé se v této věci nevyjádřili a nenavrhli alternativní metodu srovnání. Pokud jde o TVO, ta uvádí, že se připojuje v této věci k analýze Komise a že půjčka zajištěná Coface byla dražší než úvěrová facilita i než ostatní zdroje financování, které byly v té době k dispozici.

(75) Komise učinila závěr, že záruka nevedla ke snížení finančních nákladů TVO ve srovnání s náklady, které by TVO musela vynaložit, kdyby se obrátila na bankovní trh, aniž by měla veřejnou záruku.

(76) Komise zdůrazňuje, že ani ve svých připomínkách k zahájení řízení, ani ve svých předchozích připomínkách, stěžovatelé nenavrhli metodiku výpočtu, která by umožnila ověřit, zda úroveň pojistného požadovaného Francií vedla či nevedla ke snížení nákladů financování TVO.

6.2 **Kvalifikace státní podpory: závěr**

(77) Jak vyplývá z analýzy vyložené v oddíle 6.1, Komise nemohla stanovit existenci zvýhodnění ve prospěch TVO.

(78) V bodech 69 a 70 rozhodnutí o zahájení řízení Komise uvedla, že je možné, že hospodářská soutěž mezi dodavateli jaderných elektráren se netýká pouze ceny požadované za samotnou výstavbu elektrárny, ale rovněž podmínek financování, které jsou TVO nabídnuty. Komise stanovila, že za tohoto předpokladu, při kterém by se hospodářská soutěž odehrávala na základě „globální ceny“ zahrnující financování, by zajištění mohlo umožnit společnosti AREVA NP, aby svému zákazníkovi TVO nabídla financování s výhodnějším úročením, a proto nabídnout přitažlivější „globální cenu“ než ostatní dodavatelé jaderných elektráren. V takovém případě by ze zajištění plynulo zvýhodnění společnosti AREVA NP a představovalo by vývozní dotaci.

(79) Chronologie událostí popsaná francouzskými orgány a shrnutá v tabulce 2 dovoluje zamítnout možnost, že by se hospodářská soutěž mezi dodavateli odehrála v rámci „globální ceny“ zahrnující financování. Za prvé, konsorcium AREVA NP/Siemens bylo vybráno společností TVO jako „*prefered bidder*“ dříve, než byla záruka formálně udělena a dlouho předtím, než byla stanovena přesná úroveň pojistného. Za druhé, smlouva o dodávce elektrárny byla formálně podepsána s konsorciem AREVA NP/Siemens dříve, než byla formálně stanovena přesná úroveň pojistného. Tyto prvky ukazují, že TVO si vybrala AREVA NP/Siemens dříve, než znala přesné náklady na zajištění a tedy náklady na financování projektu.

(80) Kromě toho, i kdyby se tento poslední závěr měl ukázat jako nepřesný a i kdyby se hospodářská soutěž mezi dodavateli týkala „globální ceny“, Komise již učinila závěr v bodě (75) stávajícího rozhodnutí, že zajištěná půjčka nepředstavovala levnější zdroj financování než ostatní zdroje financování, které TVO měla k dispozici. Jelikož zajištění nemělo za účinek snížení nákladů na financování, které vynaložila TVO oproti ostatním nákladům na financování, které nebyly kryty zárukou, a které byly k dispozici, nesnižovalo „globální cenu“ nabídky konsorcia AREVA NP/Siemens a nečinilo tudíž tuto nabídku atraktivnější.

(81) Závěrem je nutno zamítnout možnost, že by opatření poskytlo společnosti AREVA NP výhodu.

(82) Jelikož existenci zvýhodnění, které je nevyhnutelným prvkem kvalifikace podpory, nebylo možno stanovit ani pro TVO, ani pro AREVA NP, Komise činí závěr, že zajištění půjčky 570 mil. EUR, které Coface poskytla TVO, nepředstavuje státní podporu.

7. **ZÁVĚR**

(83) Komise učinila závěr, že záruka, které poskytla Francie prostřednictvím agentury Coface dne 25. března 2004, nepředstavuje podporu,

ROZHODLA TAKTO:

Článek 1

Záruka, kterou poskytla Francie dne 25. března 2004 v rámci výstavby jaderné elektrárny společností AREVA NP pro Teollisuuden Voima Oy, nepředstavuje podporu, na niž by se vztahoval čl. 87 odst. 1 Smlouvy.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Francouzské republice.

V Bruselu dne 25. září 2007.

Za Komisi

Neelie KROES

členka Komise